

Brüsszel, 2017.9.20.
COM(2017) 534 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

A növekedés és a kohézió előmozdítása az EU határ régiókban

{SWD(2017) 307 final}

1. A HATÁRRÉGIÓK FONTOSAK AZ EURÓPAI UNIÓ SZÁMÁRA

Az Európai Unió és az Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz (EFTA) tartozó közvetlen szomszédai 40 belső szárazföldi határral rendelkeznek¹. Az elmúlt évtizedekben az európai integrációs folyamat segítette a belső határrégiókat abban, hogy elsősorban peremterületekből a növekedés és a lehetőségek területévé váljanak. 1992-ben létrejött az egységes piac, amely eredményeképp nőtt az Unió termelékenysége, és a vámügyintézés eltörlése, a műszaki szabályok harmonizációja vagy kölcsönös elismerése, valamint a versenynek köszönhető alacsonyabb árak jóvoltából csökkentek a költségek; az Unión belüli kereskedelem 10 év alatt 15 %-kal nőtt; további növekedés volt megfigyelhető és mintegy 2,5 millió munkahely létesült.

E a változások pozitív (a szabad mozgással megnövekedtek a határokon átnyúló helyi interakciók) és negatív hatásai (a vámgazgatásban és a kapcsolódó szolgáltatásoknál visszaesett a foglalkoztatás) egyaránt érezhetők voltak a határrégiókban². Általában több lehetőség adódott közös szolgáltatások és tevékenységek kialakítására helyi szinten.

Az EU belső határrégiói...

- Az Unió területének 40 %-át teszik ki
- A lakosság 30 %-a él itt – 150 millió fő
- Az uniós GDP 30 %-át adják.
- A határrégiókban élő, határt átlépő ingázók száma közel 2 millió, ebből 1,3 millió a határt átlépő munkavállaló, akik az Unióban foglalkoztatott munkavállalók 0,6 %-át képviselik (pl. 450 000 Franciaországban, 270 000 Németországban, 140 000 Lengyelországban és 135 000 Szlovákiában).

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 174. cikke elismeri a határrégiók előtt álló kihívásokat, és kimondja, hogy az Uniónak kitüntetett figyelmet kell fordítania ezekre a régiókra az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának megerősítését célzó intézkedések kidolgozásakor és végrehajtásakor.

1990 óta az Interreg az Unió határrégiói, köztük az EFTA-országok határokon átnyúló együttműködési programjait támogatta. A program több ezer projektet³ és kezdeményezést finanszírozott, amelyek elősegítették az európai integráció javítását. Az Interreg program főbb eredményei: megnövekedett bizalom, magasabb szintű összekapcsoltság, megfelelőbb környezet, az emberek egészségének javulása és gazdasági növekedés⁴. Legyen szó emberek közötti projektektől, infrastrukturális beruházásokról vagy intézményi együttműködési kezdeményezésekről, az Interreg eredményesnek bizonyult a határrégiókban, és hozzájárult a régiók átalakulásához.

¹ EFTA: Norvégia, Svájc és Liechtenstein. Izland és az Unió között csak tengeri határok vannak. Lásd a 3. oldalon található térképet.

² Statisztikai indokokból az adatok és információk a statisztikai célú területi egységek európai nomenklatúrája szerinti NUTS 3 régiókon alapulnak: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts>.

³ A projekteket az Interreg által finanszírozott KEEP adatbázis tartalmazza: www.keep.eu.

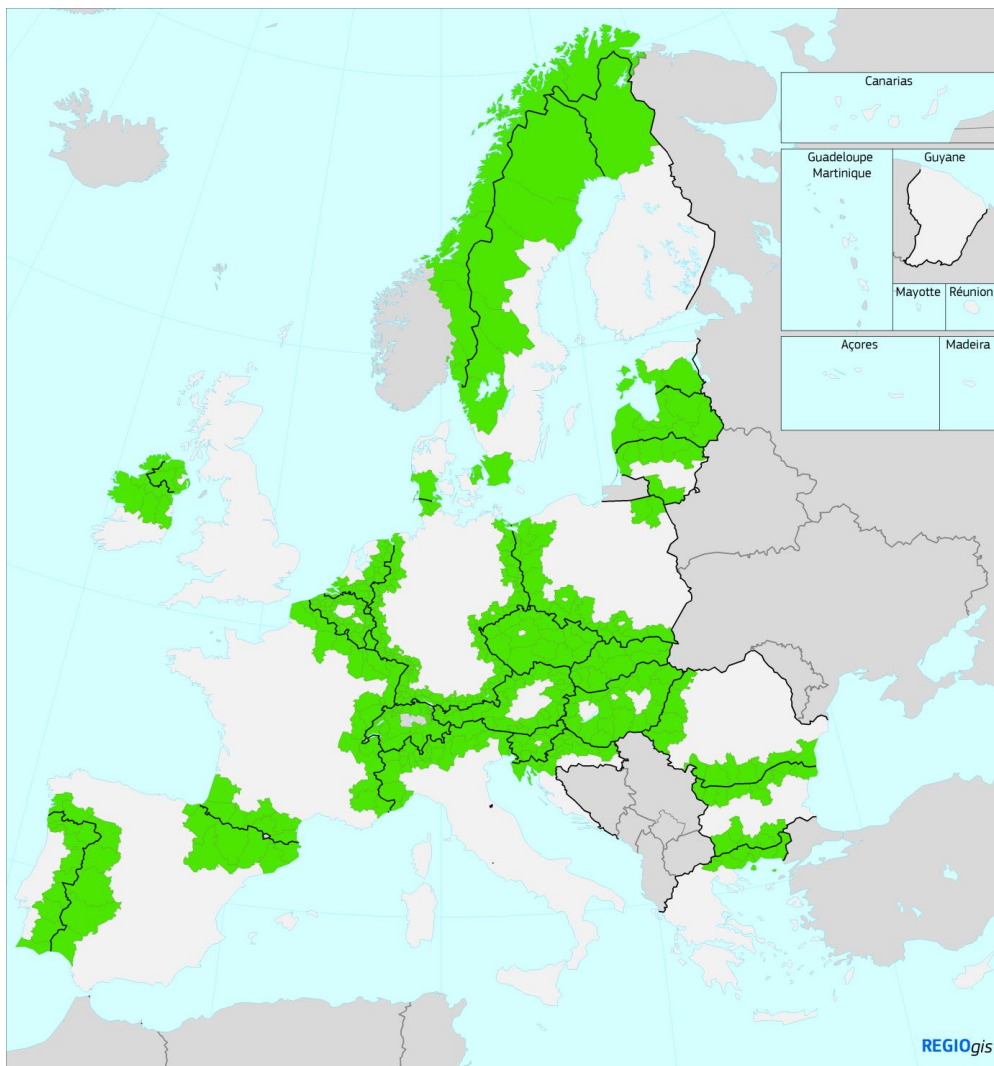
⁴ Az öt legkiemelkedőbb eredményt 2015-ben, az Interreg 25. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek során ki is emelték.

Ez a munka az Interreg 2014–2020 közötti határokon átnyúló programjai számára az uniós költségvetésből elkülönített közel 6 milliárd euróból folytatódik. Ezeket a programokat valamennyi határon végrehajtják, biztosítva az integráció terén való további előrelépést és a határrégiókban rejlő lehetőségek teljes körű megvalósítását. Jelentős szerepet kapnak az életkörülmények javítását célzó befektetések: az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésére szolgáló közös környezetvédelmi fellépések és intézkedések hozzájárulnak a határrégiókban élők fokozott védelméhez. A közös kutatási kezdeményezések és létesítmények még jobban elősegítik a határrégiókban rejlő gazdasági és innovációs lehetőségek kiaknázását. Az intelligens szakosodási stratégiák ösztönzik a regionális és helyi, ezen belüli a határokon átnyúló innovációt⁵. A 2016-ban megerősített és kiterjesztett európai beruházási terv egyaránt hozzá fog járulni a határrégiók fejlődéséhez. A beruházási tervnek a beruházások útjában álló akadályok felszámolását célzó harmadik pillére kedvezőbb környezetet biztosít a határokon átnyúló befektetési projektek számára⁶.

A határrégiók olyan helyek, ahol az európai integrációs folyamat pozitív hatásainak a leginkább érződniük kell – a határokon átnyúló tanulás, képzés, munkavégzés, gondozás és üzleti tevékenység mind-mind olyan napi tevékenységek, amelyeket a nemzeti közigazgatási határ létezésétől függetlenül lehetővé kell tenni.

⁵ A Bizottság közleménye „Az innováció erősítése Európa régióiban: az ellenállóképes, inkluzív és fenntartható növekedés stratégiái”, COM(2017) 376, 2017. július 18.:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52017DC0376> .

⁶ Beruházási terv: https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_hu .

Térkép: A 28 tagú Európai Unió és az EFTA szárazföldi határai mentén található határ régiók térképe

A Bizottság által összegyűjtött bizonyítékok azonban azt mutatják, hogy ugyanazon ország többi régiójához képest egy határ régió gazdasági teljesítménye szerényebb. A közszolgáltatásokhoz, például a kórházakhoz és az egyetemekhez való hozzáférés mértéke⁷ általában alacsonyabb a határ régiókban. Az igazgatási és jogi rendszerek közötti eligazodás gyakran még mindig igen bonyolult és költséges⁸. A magánszemélyek, a vállalkozások, a hatóságok és a nem kormányzati szervezetek megosztották a Bizottsággal a belső határokon átnyúló interakciók során szerzett olykor negatív tapasztalataikat.

Az európai finanszírozáson túlmutató intézkedésekre van szükség, mivel ezeket a nehézségeket nem lehet kizárólag finanszírozással és beruházásokkal kezelni. Ez a közlemény

⁷ „Sajátos földrajzi jellemzőkkel rendelkező területek”, Európai Bizottság, regionális politikai főigazgatóság (2009), a munkadokumentum száma: 02/2009. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/working-papers/2009/territories-with-specific-geographical-features.

⁸ E közlemény keretében a határok által okozott akadály alatt nemcsak a szabad mozgás Európai Bíróság által megállapított korlátozása értendő, hanem olyan törvényi, rendeleti vagy közigazgatási gyakorlat, amely a határokon átnyúló interakciók során akadályozza egy határ régiókban rejlő lehetőségek érvényesülését.

kiemeli, hogy az EU és tagállamai milyen módon csökkenthetik a határokon átnyúló interakciók komplexitását, hosszát és költségeit, és ösztönzi a szolgáltatások belső határok mentén történő összevonását. Arra is keresi a választ, hogy min kell javítani annak biztosítása érdekében, hogy a határ mentén élő polgárok teljes mértékben kihasználhassák a határ mindkét oldalán kínálkozó lehetőségeket. Így az Unió még tovább fejlesztheti határrégióit, és elősegítheti a növekedést és a munkahelyteremtést.

E közlemény célja, hogy közelebb hozza az Uniót a polgárokhoz, és biztosítsa, hogy az európai jogalkotási folyamat hatékonyan támogassa az egyéneket és a vállalkozásokat. Az Európa jövőjéről szóló fehér könyv⁹ és az azt követő vitaanyag széles körű vitát indított arról, hogy a jövőben milyen irányba kell fejlődnie Európának ahhoz, hogy a lehető legjobban meg tudjon felelni az európaiak törekvéseinek. Széles körben elismert, hogy a területi együttműködés és különösen a határokon átnyúló együttműködés valódi, mivel valódi hozzáadott értéket jelent az európaiak számára.

Ez a közlemény emellett hozzájárul ehhez a gondolkodási folyamathoz és olyan intézkedéseket javasol és olyan ajánlásokat tesz, amelyek megkönnyítik a szárazföldi határrégiók számára az együttműködést, hozzájárulnak az akadályok csökkentéséhez, és segítik a határ mentén élő polgárokat és vállalkozásokat e régiók teljes potenciáljának kihasználásában.

2. TARTÓS NEHÉZSÉGEK

Egy valamennyi uniós nyelven folytatott online nyilvános konzultációt, az ebből kiinduló kutatásokat és az érdekelt felekkel való eszmecserét¹⁰ követően a Bizottság számos olyan problémát tárt fel, amelyekkel a határ menti vállalkozások és a határ mentén élők szembesülnek. Bár ezek a problémák nem kizárólag a határrégiókra jellemzők, a határokon átnyúló interakciók gyakorisága és szintje miatt e régiókban különösen erőteljesen jelentkezhetnek.

Történetek a határ mellől

- Egy részmunkaidőben Belgiumban alkalmazottként, Franciaországban pedig ugyancsak részmunkaidőben szabadúszóként dolgozó terapeutának nyolc hónapot kellett várnia arra, hogy megbízható információkat kapjon az ő helyzetére alkalmazandó adórendszeréről, és következőképpen a rendelkezésre álló jövedeleméről;
- Egy Svédországban munkahelyi balesetet szenvedett személy, nem részesülhetett rehabilitációs ellátásban otthonában, Dániában, a két ország szociális biztonsági rendszerei közötti kölcsönös megállapodások hiányosságai miatt;
- Egy belgiumi szakközépiskola diákja nem tudta szakmai gyakorlatát az otthonához közel, Franciaországban teljesíteni, a két országban a gyakornokok összeférhetetlen jogállása miatt;
- Azoknak az Észak-Portugáliában élő embereknek, akik a határ túloldalán, Spanyolországban szeretnének munkát vállalni, jelentős összegeket kell fordítaniuk a

⁹ Az Európai Bizottság fehér könyve Európa jövőjéről, COM(2017) 2025, 2017. március 1.

¹⁰ „Határokon átnyúló felülvizsgálat”: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/european-territorial/cross-border/review/.

dokumentumok hivatalos fordítására, és több hónapot kell várniuk szakmai képezésük elismerésére;

- Az is előfordulhat, hogy a tűzoltóknak várakozniuk kell a határon, mielőtt engedélyt kapnának, hogy határon túli kollégáik segítségére siessenek; több tagállamban korlátozások vonatkoznak a mentőautókra azokban az esetekben, amikor a határ túloldaláról kell betegért menniük;
- 10 évet vett igénybe a strasbourgi villamos vonalnak (Franciaország) a szomszédos, németországi Kehlig való meghosszabbítása, például az eltérő szabványok és a bonyolult árképzési és jegyértékesítési gyakorlatok miatt;
- A határokon átnyúló üzleti tevékenységet folytató vállalkozások 60 %-kal többet költenek az alapvető eljárásokra, mint a belföldön működő vállalkozások, főként a felmerülő fordítási és tanúsítási költségek miatt¹¹.

Ezek a történetek azt mutatják, hogy a határ mentén élni sok szempontból túl bonyolult és nehézkes. Ugyanakkor a nyilvános konzultáció és tanulmány számos pozitív példát tudott felmutatni az európai integráció és a határ régiók által kínált lehetőségek terén.

- Azok a belga betegek, akiknek hetente három alkalommal 200 kilométert kellett utazniuk a dialízishez, mostantól otthonuktól 3 km-re is megkaphatják a kezelést a határ túloldalán, Franciaországban, miután a két tagállam megállapodást írt alá az egészségügyi erőforrások megosztásáról;
- Ausztria, a Cseh Köztársaság, Magyarország és Szlovákia határ régióiban a gyermekek kétnyelvű, kétnemzetiségű óvodába is járhatnak, ahol két nyelven játsszák a játékokat és két kultúrával ismerkedhetnek;
- A Benelux-államok és a németországi Észak-Rajna-Vesztfália tartomány olyan új ajánlásokat hajtott végre, amelyek az egymás oktatási rendszereibe vetett kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés révén megkönnyítik a képezések kölcsönös elismerését;
- Ahogy arról a *Groupement Transfrontalier Européen*¹², a több mint 30 000 Svájc és Franciaország között ingázó munkavállalót képviselő szervezet is tanúskodik, a magánszemélyek is hatékonyan összehangozhatják közös érdekeik képviseletére.

Azonban az ilyen inspiráló példák, amelyekben a határokon rejlő lehetőségeket a határ menti lakosság javára fordították, elenyészőek.

A Bizottság elemző munkát végzett, hogy feltárja a határokon jelentkező problémák összetettségéből és a szolgáltatások megkettőződéséből adódó költségeket. A belső szárazföldi határ régiókban a határok által okozott akadály GDP-re és a foglalkoztatottság szintjére

¹¹ Ecorys Netherlands in association with Mazars, 'Study about administrative formalities of important procedures and administrative burdens for businesses', European Commission, (Ecorys Netherlands–Mazars, „Tanulmány a vállalkozások számára fontos eljárásokra vonatkozó igazgatási eljárásokról és a vállalkozásokra háruló adminisztratív terhekről, 2017. május 2., http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=9134&lang=hu és szolgálati munkadokumentum SWD(2017) 213, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1503565263778&uri=CELEX:52017SC0213> .

¹² Le Groupement Transfrontalier Européen: <http://www.frontalier.org/>.

gyakorolt gazdasági hatásról szóló, a közelmúltban készült tanulmány¹³ szerint ezek a régiók átlagosan 8 %-kal gazdagabbak lehetnének, ha felszámolnák a jelenlegi akadályokat és mindenki egy közös nyelvet használna¹⁴. Ez a forgatókönyv nem elérhető, és nem is kívánatos, mivel Európa a sokféleségre és a szubszidiaritásra épül. Azonban ha a meglévő akadályok csupán 20 %-át számolnák fel, a határ régiók GDP-je már 2 %-kal növekedne. A munkahelyekre gyakorolt becsült hatás szintén jelentős, mivel több mint 1 millió munkahely lehetőségével kecsegtet. A határ menti akadályok jelenleg korlátozzák a termelési eszközök használatát, vagy megnehezítik a méretgazdaságosság elérését és a magánszemélyek és a vállalkozások számára is költségeket jelentenek. A negatív gazdasági hatás tagállamonként eltérő, de egyértelműen magasabb azokban az országokban, amelyekben a határ régiók a nemzeti GDP jelentős részét adják.

A bizonyítékok azt is mutatják, hogy nincsenek kész válaszok, a határokon átnyúló problémák felmerülése és megoldásuk egy olyan összetett folyamat, amely a kormányzat és a közigazgatás valamennyi szintjének részvételét igényli. Ahogy azt számos érdekelt fél is jelezte, a határ menti nehézségek mindig helyben érezhetők, bár a megoldásokat ritkán találják meg helyi szinten. Az akadályok leküzdéséhez vagy a komplexitás csökkentéséhez a kormányzat és a közigazgatás valamennyi szintje közötti együttműködésre van szükség.

3. MIT LEHET TENNI?

Ez a fejezet azok a területeket emeli ki, amelyeket a Bizottság az érdekelt felekkel folytatott előkészítő munkája során (tanulmány, konzultáció és szakmai találkozók) úgy ítél meg, hogy nagy szerepük lehet a további akadályok elhárításában. Ez a rész ismerteti a Bizottság pozitív szerepét, legyen szó saját fellépéseiről vagy más kulcsszereplők támogatásáról.

Az egyes szakaszok röviden ismertetik a feltárt problémákat, és példákon és/vagy bevált gyakorlatokon keresztül mutatják be azokat (a problémákat részletesebben a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti). Emellett rövid betekintést nyújt a Bizottság vagy a nemzeti intézmények folyamatban lévő intézkedéseibe, végül pedig – amennyiben lehetséges – a Bizottság által végrehajtandó új intézkedéseket javasol, vagy a tagállamok és más érdekelt felek számára javasol intézkedéseket.

Az alábbiakban felsorolt 10 fellépés végrehajtását a Bizottságon belül egy „határügyi kapcsolattartó pont” (Border Focal Point) létrehozása segíti elő. A „határügyi kapcsolattartó pont” feladatai a következők: (1) biztosítja, hogy a Bizottság által végrehajtandó legfontosabb jövőbeli intézkedéseken belül kellően figyelembe vegyék a határokon átnyúló regionális dimenziót, (2) támogatást nyújt a tagállamok és más kulcsszereplők számára a határ menti regionális jogi és közigazgatási kérdések megoldásához, különös tekintettel az uniós irányelvek átültetésével vagy a koordinációs követelményekkel kapcsolatos kérdésekre (3), gondoskodik az e közleményből kiinduló új fellépésekhez szükséges gyakorlati

¹³ Politecnico di Milano (2017) Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions (A szárazföldi határ régiókban fennálló jogi és közigazgatási akadályok hatásainak számszerűsítése).

¹⁴ Ez a számítás nem tartalmazza az akadályok megszüntetésének költségeit, a részleteket a 13. lábjegyzet tartalmazza.

intézkedésekről, (4) a tapasztalatokat és a bevált gyakorlatokat hatékonyan és széles körben megosztja az érdekelt felekkel.

3.1. Az együttműködés és a cserék elmélyítése

A Bizottság új kezdeményezései a határokon átnyúló együttműködés hatékony mechanizmusainak elmélyítése nélkül nem érik el a határrégiókban a teljes kívánt pozitív hatást. Ezeknek az intézményes vagy nem intézményes mechanizmusoknak tükrözniük kell az Unió politikai döntéshozatalának többszintű kormányzati dimenzióját. Számos ilyen együttműködési mechanizmus már létezik.

Bevált gyakorlat: Kormányközi szinten az Északi Minisztertanács és a Benelux Unió eljárásokat alakított ki a kétoldalú belső akadályok azonosítására és kezelésére. Regionális szinten a Felső-Rajna Egyezmény, illetve a Koppenhágai térség és Skåne Bizottsága intézményesített módszereket dolgozott ki a helyi akadályok azonosítására és a válaszadás megszervezésére.

A Bizottság felkéri a tagállamokat és a régiókat, hogy folytassák a határ menti kérdésekkel kapcsolatos rendszeres párbeszéd kialakítását. A tagállamoknak és a régióknak nagyobb figyelmet kell fordítaniuk az olyan alapvető európai integrációs fogalmakra, mint a szabályok és folyamatok kölcsönös elismerése vagy összehangolása és ösztönözni kell őket arra, hogy teljes mértékben aknázzák ki a megállapodások vagy egyezmények megkötésére rendelkezésre álló lehetőségeket. Például a négy makroregionális stratégia¹⁵ megfelelő keretet biztosíthat a határokon átnyúló intézményi együttműködéshez. Ezen túlmenően, amennyiben az uniós jogszabályok kifejezetten előírják az együttműködést – mint például számos környezetvédelmi jogi aktus esetében –, ezt teljes mértékben ki kell használni.

Fellépés: E folyamat támogatása és a bevált gyakorlatok megosztásának biztosítása érdekében a Bizottság uniós szintű **online szakmai hálózatot** hoz létre, amelyen belül a határ menti kérdésekben érdekelt felek a határrégiókat érintő jogi és közigazgatási kérdéseket és megoldásokat mutathatnak be és vitathatnak meg egymás között. Ez a hálózat a Futurium – a Bizottság által létrehozott, már működő online platform – használatával fog működni, amelyet a Bizottság a határügyi kapcsolattartó ponton keresztül fog koordinálni.

Fellépés: Ezenkívül a Bizottság 2017 vége előtt nyílt pályázati felhívást fog közzétenni **kísérleti projektekre**. Ezek a projektek olyan közigazgatási szerveket céloznak meg, amelyek egy vagy több, határon átnyúló jogi vagy közigazgatási problémát kívánnak megoldani. A projektek például az adminisztratív rendszerek összeegyeztethetőségének javítására, a munkaerő mobilitásának a képesítések elismerésére vonatkozó lehetőségek javításával való elősegítésére vagy a jogi normák harmonizálásának biztosítására irányulhatnak. Ezek a projektek a határokkal kapcsolatos kérdések megoldására szolgáló

¹⁵ A balti-tengeri uniós stratégia, a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia, az adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia és az Alpok-régióra vonatkozó uniós stratégia.

innovatív módszerek feltárásának alapjául szolgálnak majd. Eredményeiket végül egy olyan gyűjtemény foglalja majd össze, amelyet széles körben terjesztenek és a kulcsszereplők tudatosságának és kapacitásának erősítésére használnak majd. A felhívás nyitva áll bármely olyan közigazgatási szerv előtt, amely a hatáskörébe tartozó területen kíván megoldást találni a határokkal kapcsolatos kérdésekre. Legfeljebb 20 kísérleti projektet választanak ki a magas demonstrációs érték és a megismételhetőség alapján.

3.2. A jogalkotási folyamat javítása

A határokon beazonosított nehézségek jelentős része esetében a problémák kiváltó oka, hogy eltérő rendelkezések szerepelnek a különböző nemzeti jogi és közigazgatási rendszerekben. Még ha létezik is egy európai jogi keret, a tagállamok bizonyos fokú rugalmassággal és mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a jogszabályok nemzeti jogba való átültetésekor. Az uniós jogban meghatározott normák bizonyos szintjeit gyakran különböző mértékű szigorral építik be jogrendjükbe az egyes tagállamok. Ennek eredményeként, amikor két különböző rendszer találkozik a belső határok mentén, az bonyodalommal, sőt esetenként jogbizonytalansággal is jár és többletköltségeket okozhat.

Példa: A közbeszerzésről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 19 olyan esetet tartalmaz, amelyben minimumkövetelmények alkalmazandók, például meghatározott határidők megállapításakor. Ez 19 olyan lehetséges alkalmat jelent, ahol különösen nehézkes a határokon átnyúló közbeszerzés, mivel egyes tagállamok hosszabb határidőket fognak alkalmazni, mint mások.

A minőségi jogalkotásról szóló, 2015-ben¹⁶ elfogadott csomagban a Bizottság intézkedéseket javasolt annak biztosítása érdekében, hogy a szakpolitikai lehetőségek átgondolása során a területi szempontokat is figyelembe vegyék. Ez főként a területi elemeket is magukban foglaló jogszabályok komoly hatásvizsgálatának végrehajtásán keresztül valósul meg.

Bevált gyakorlat: Egy független testület (Institute for Transnational and Euregional Cross-Border Cooperation and Mobility of Maastricht University – Határokon átnyúló transznacionális és uniós regionális együttműködés és mobilitás intézete, Maastrichti Egyetem) Hollandia Németországgal és Belgiummal közös határa mentén felmerülő kérdésekben érdekelt nemzeti, regionális és helyi felekkel közösen kidolgozott munkaprogram alapján határokon átnyúló hatásvizsgálatot végez a jövőbeli nemzeti és uniós jogszabályok tekintetében¹⁷.

Fellépés: A Bizottság további erőfeszítéseket tesz a **határokon átnyúló jelentős hatások** azonosítására a meglévő módszereken és eszközökön keresztül. A Bizottság a határügyi kapcsolattartó pontján és a fent leírt szakmai hálózaton keresztül arra fog törekedni, hogy a határ menti kérdésekben érdekelt feleket jobban bevonja ebbe a folyamatba.

¹⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Minőségi jogalkotással javítani az eredményeken – uniós program, COM(2015) 215 final, 2015. május 19.

¹⁷ Institute for Transnational and Euregional Cross-Border Cooperation and Mobility of Maastricht University: <https://www.maastrichtuniversity.nl/research/institute-transnational-and-euregional-cross-border-cooperation-and-mobility-item>.

Fellépés: Az átültetési folyamat során szükséges tagállami koordinációs erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság kapcsolattartó pontja megszervezi a határokon átnyúló regionális kérdésekben való **szakmai segítségnyújtást és szaktanácsadást**. Ez a tanácsadás többek között a fent említett kísérleti projektek eredményein és a meglévő bevált gyakorlatokon fog alapulni.

3.3. A határokon átnyúló közigazgatás kialakításának lehetővé tétele

Az EU tagállamai eltérő közigazgatási kultúrákkal és rendszerekkel rendelkeznek. A különböző rendszerek találkozásakor ez a sokféleség korlátozó tényezőt jelenthet. A legtöbb közigazgatási eljárás nemzeti jellegű, és a határokon átnyúló eljárások nem terjedtek el széles körben. Rendszeresen előfordulhat, hogy a határ menti kérdésekben érdekelt feleknek nem hazai eljárások alkalmazására lenne szükségük. A közös megközelítés vagy értelmezés hiánya, valamint a kölcsönösen elismert dokumentumok korlátozott megléte hosszadalmas és költséges eljárásokhoz vezethet, még a kulcsfontosságú életeseményekkel kapcsolatos ügyintézéskor is.

Néhány közigazgatási szerv például gyorsabban bevezette az e-kormányzatot, ami nehézségekhez vezethet a határokon való interakció terén, különösen abban az esetben, ha dokumentumokra vagy formanyomtatványokra van szükség. Az e-kormányzati megoldásokat is leginkább a nemzeti környezetben és nem határokon átnyúló kérdésekben alkalmazzák¹⁸. A közigazgatási szervek elektronikus rendszerei közötti interoperabilitás még mindig korlátozott mértékű.

Példa: Dániában a magánszemélyek az állami hatóságok közötti interakció nagy részben digitalizált. A szomszédos országokban élő határt átlépő munkavállalók számára bonyolult lehet a szükséges azonosítási és hozzáférési jogok megszerzése. Például az adóazonosító szám (*skattepersonnummer*) kiadására vonatkozó szoros határidők késedelmet okozhatnak a munkaszerződés és az egészségbiztosítás megkötésében. Bizonyos problémák digitális rendszereken kívüli kezelése a késések és az elmulasztott határidők kockázatát hordozza magában.

A 2016–2020-as időszakra vonatkozó e- kormányzati cselekvési tervében¹⁹ a Bizottság felvázolta a határok nélküli, egyénre szabott és „végponttól végpontig” jellegű digitális közszolgáltatásokat biztosító nyitott, hatékony és befogadó közigazgatásokra vonatkozó hosszú távú elképzeléseit. A cselekvési terv olyan általános jellegű, a határrégiók szempontjából különösen fontos intézkedéseket és eszközöket javasol, mint az egyszeri adatszolgáltatás elve (vagyis a származási országtól függetlenül egyszer kell csak egy

¹⁸ Az Európai Bizottság e- kormányzatról szóló 2016. évi jelentése (Digital Single Market, News, Digibytes, 2016. október 3.) az online közszolgáltatások egyenlőtlén mértékű fejlődését mutatja <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-egovernment-report-2016-shows-online-public-services-improved-unevenly>.

¹⁹ Az Európai Bizottság Unió e-kormányzati cselekvési terve 2016–2020. A közigazgatás digitális átalakításának felgyorsítása COM(2016) 179, 2016. április 19., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52016DC0179>.

információt megadni a közigazgatási szerveknek²⁰) vagy a közigazgatási szervek számára készült automatizált fordítási eszköz²¹.

Fellépés: A tagállamoknak és a regionális/helyi hatóságoknak fel kell nőniük az **e-kormányzat által támasztott kihívásokhoz**, és olyan konkrét lépéseket kell tenniük, amely megváltoztatják a határ mellett élők életét. A Bizottság támogatni fogja ezt a folyamatot azáltal, hogy aktívan terjeszti a meglévő elektronikus megoldásokat a határ menti kérdésekben érdekelt felek, valamint a határokon átnyúló adatcserében leginkább érintett közigazgatási szervek körében. Ennek érdekében a Bizottság sürgetni fogja, hogy a **folyamatban lévő és jövőbeli e-kormányzati projektek** a határ menti érdekelt feleket a magánszemélyek és a vállalkozások igényeit kielégítő, határokon átnyúló közszolgáltatások nyújtására ösztönözzék. A folyamatban lévő sikeres projektek, mint például az *elektronikus személyazonosítás kölcsönös elismerése* vagy a szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatcseréje (EESSI) biztos alapokat biztosítanak ehhez a munkához.

3.4. Megbízható és érthető tájékoztatás és segítségnyújtás

A határ menti akadályok megoldásához időre és folyamatos erőfeszítésre van szükség. Eközben pedig létfontosságú, hogy a határ másik oldalán rendelkezésre álljanak az életvitelt vagy munkát érintő, hozzáférhető és megbízható információs és problémamegoldó szolgáltatások. A közleményhez kapcsolódó előkészítő munka során a magánszemélyek és vállalkozások aggodalmuknak adtak hangot a megbízható információs szolgáltatások hiánya miatt, ami jogi bizonytalansághoz vezethet, és akadályozza a határokon átnyúló interakciót, illetve megnöveli a határokon átnyúló projektek végrehajtási idejét és költségeit.

Bevált gyakorlat: A Franciaország, Németország és Svájc közötti Felső-Rajna hármashatár-régió egyablakos ügyintézési hálózata, a kezdetben az Interreg által finanszírozott Infobest²² megbízható információkkal szolgál a magánszemélyek számára a határokon átnyúló élet valamennyi vonatkozásáról – ideértve a foglalkoztatást és az oktatást is – és támogatja a különböző közigazgatási szervekkel való határokon átnyúló összekapcsolódást.

Ebben az összefüggésben hasznosak az olyan európai szintű szolgáltatások és eszközök, mint az Európa Önökért, a belső piaci információs rendszer és a SOLVIT-hálózat.

Fellépés: A Bizottság a közelmúltban javaslatot tett az „**egységes digitális portálról**”²³ szóló rendelettervezetre, amely az elfogadását követően lehetővé fogja tenni a magánszemélyek és a vállalkozások számára, hogy egy egységes digitális hozzáférési ponton keresztül könnyebben hozzáférjenek a kiváló minőségű információkhoz, az online adminisztratív eljárásokhoz és segítségnyújtáshoz. A fenntartható fejlesztési cél az egyszeri adatszolgáltatás uniós szintű

²⁰ 2017 European Commission, "The "Once-Only" Principle (TOOP) Project launched in January 2017",) Digital Single Market, Project News and Results, (Európai Bizottság – „A 2017 januárjában elindított, egyszeri adatszolgáltatás elvére (TOOP) vonatkozó projekt, 2017. január 26.,) <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/once-only-principle-toop-project-launched-january-2017>.

²¹ Gépi fordítás közigazgatási szervek számára – MT@EC: https://ec.europa.eu/info/resources-partners/machine-translation-public-administrations-mtec_en.

²² Infobest: <https://www.infobest.eu/>.

²³ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az információkhoz, eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz hozzáférést biztosító egységes digitális portál létrehozásáról és a 2017. május 2-i 1024/2012/EU rendelet módosításáról: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017PC0256>.

elvének első alkalmazását irányozza elő azáltal, hogy lehetővé teszi a bizonyítékok cseréjét a különböző tagállamok illetékes hatóságai között a kulcsfontosságú eljárások tekintetében. Továbbá arra ösztönzi a felhasználókat, hogy adjanak folyamatos visszajelzéseket a fejlődés, az igényeiknek való megfelelés és az egységes piac előtt álló akadályokra vonatkozó információk összegyűjtése érdekében.

Fellépés: A közelmúltban elfogadott alábbi közleményében: „A SOLVIT megerősítésének cselekvési terve: Az egységes piac előnyeinek megvalósítása a polgárok és a vállalkozások számára”²⁴ a Bizottság kötelezettséget vállal arra, hogy tovább **erősíti a SOLVIT-hálózatot** a tagállamokkal annak érdekében, hogy minél több személy és vállalkozás határokon átnyúló ügyei rendeződjenek.

3.5. A határokon átnyúló foglalkoztatás támogatása

Az előkészítő munka során megállapításra került, hogy a munkaerő mobilitása a határok okozta akadályok által közvetlenül érintett legfontosabb terület. Ez különösen azokat a határt átlépő munkavállalókat érinti, akik a határ egyik oldalán élnek és minden nap vagy minden héten átjárnak a másik oldalra dolgozni²⁵.

Számos olyan eszköz és koordinációs mechanizmus létezik európai szinten, amely megkönnyíti a határokon átnyúló munkavégzést, ilyen eszköz például a foglalkoztatási szolgálatok európai hálózata (EURES), a szociális biztonsági rendszerek koordinációjára vonatkozó szabályok, a képesítések megértését és összehasonlítását támogató európai képesítési keretrendszer, az Europass keretrendszer, amely lehetővé teszi az egyes személyek számára készségeik és képesítéseik bejelentését, a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása, valamint az európai szakmai kártya, a szakmai képesítések elismerésére szolgáló uniós szintű digitális eljárás. A finanszírozás tekintetében a foglalkoztatás és a szociális innováció európai uniós programja (EaSI) és az Európai Szociális Alap is támogatja a munkaerő mobilitását a határrégiókban. Az EaSI-program EURES tengelye támogatja azokat a határokon átnyúló partnerségeket, amelyek információkat és munkaközvetítői szolgáltatásokat biztosítanak a határt átlépő munkavállalók és a munkáltatók számára.

Bevált gyakorlat: A Galíciai és észak-portugáliai szociális biztonsági és munkaügyi felügyelet létrehozott egy olyan, a helyi EURES határokon átvívelő partnerségi program által támogatott hálózatot, amely lehetővé teszi a munkáltatók és a munkavállalók határokon átnyúló mobilitása előtt álló akadályok gyorsabb felszámolását. Az említett esetekben hatékony együttműködés alakult ki a szociális biztonsági szervezetek és a munkaügyi felügyelet között a határrégióban.

²⁴ Az Európai Bizottság közleménye: „A SOLVIT megerősítésének cselekvési terve: Az egységes piac előnyeinek megvalósítása a polgárok és a vállalkozások számára”, COM(2017) 255, 2017. május 2.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52017DC0255>.

²⁵ A határt átlépő munkavállalók (határ menti ingázó munkavállaló) olyan uniós vagy EFTA-polgárok, akik egy uniós vagy EFTA-országban élnek, de más tagállamban dolgoznak és állampolgárságuktól függetlenül (feltéve, hogy a 28 tagú Unió vagy az EFTA állampolgárai) rendszeresen, naponta vagy hetente átlépik a határt.

Azonban ezen intézkedések/eszközök kedvező hatása nem tudott teljes mértékben érvényesülni a határ régiókban. További előrelépésre van szükség az alábbi területeken: szakmai gyakorlat végzése, a készségek és kompetenciák teljes elismerése, álláslehetőségekhez való hozzáférés, a munkavállalók azonosítása, jogbiztonság megszerzése adóügyi kérdésekben, teljes körű szociális biztonsági lefedettség biztosítása, az egészségügyi személyzet szakmai biztosításának megszerzése, bonyolult eljárások a szakmai tanúsítványok megszerzésére terén. Ezenkívül többek között a magánszemélyek és a munkáltatók tájékoztatása, valamint a döntéshozatalhoz szükséges adatgyűjtés terén is előrelépésre van szükség.

Fellépés: Fontos, hogy a tagállamok és a regionális hatóságok megerősítsék az **állami foglalkoztatási szolgálatok** közötti együttműködést a határ régiókban, ideértve a közös, határokon átnyúló foglalkoztatási szolgálatokat is, hogy javítsák az információkhoz és a munkahelyekhez való hozzáférést a határokon átnyúló munkaerőpiacon. A már létező gyakorlatok szélesebb körben elérhetővé válnak a fent említett javasolt szakmai hálózaton keresztül.

3.6. A határ menti többnyelvűség előmozdítása

A kultúrák és hagyományok Európa-szerte nagy kincsnek számítanak. A többnyelvűség az európai integráció egyik célja. A foglalkoztathatóság, a mobilitás és a versenyképesség fokozása tekintetében egyre nagyobb jelentőséggel bír az idegennyelv-tudás, ami különösen fontos a határ régiókban.

Bevált gyakorlat: A németországi Saar-vidék régió²⁶ által 2014-ben elfogadott „Franciaország-stratégia” a kétnyelvű megközelítés előmozdítására irányul a közigazgatás valamennyi szintjén. A programot a francia nyelv óvodától kezdve kötelező tanítását magában foglaló tanterv támasztja alá. Ennek eredményeként a térségben az óvodák több mint fele kétnyelvű.

Ugyanakkor az e közleménnyel kapcsolatos nyilvános konzultáció során sok esetben a nyelvet a nehézségek forrásaként emelték ki. A határ menti érdekelt felek tapasztalatai gyakran olyan esetekre vonatkoznak, amikor a különböző nyelvek rugalmatlan használata a határ két oldalán növeli az adminisztratív terheket, valamint akadályozza a közigazgatás és az egyének közötti észszerű kapcsolatokat.

A Bizottság az uniós állam- és kormányfők által meghatározott célkitűzésen alapuló, a Tanács által jóváhagyott stratégiát követi, amely értelmében minden állampolgárnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy már fiatal kortól kezdve két idegen nyelvet tanulhasson²⁷. A határ régiókban e nyelvek egyike ideális esetben a szomszéd ország nyelve lehet. A nyelvtanulás az uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram, az Erasmus+ program átfogó prioritása is. A program számos módon támogathatja a nyelvtanulást a határ régiókban.

²⁶ France Saarland Strategy (A Saar-vidék Franciaország stratégiája), 2016. október:

https://www.saarland.de/dokumente/ressort_finanzen/MFE_Frankreich_Strategie_LangDIn4S_UK_Lay2.pdf.

²⁷ Európai Unió – Az Unió Tanácsa – „A Tanács következtetései a többnyelvűségről és a nyelvi kompetenciák fejlesztéséről”, 2014. május: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014XG0614\(06\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014XG0614(06)).

Fellépés: Fontos, hogy a tagállamok, a régiók és a települések kihasználják az egész életen át tartó tanulás lehetőségeit a **kétnyelvűség előmozdítására** irányuló erőfeszítések fokozása érdekében a határrégiókban. A meglévő bevált gyakorlatoknak inspirációként kell szolgálniuk, és a Bizottság népszerűsíti majd azokat. A meglévő finanszírozási eszközöket – például az Erasmus+ programot vagy az Interreg határokon átnyúló együttműködési programjait – adott esetben fel fogják használni.

3.7. A határokon átnyúló hozzáférhetőség elősegítése

A közlekedés kulcsszerepet játszik a régiók közötti határokon átnyúló cserékben. Különösen igaz ez a tömegközlekedési szolgáltatásokra, amelyek nem csupán az integrációs folyamatokat segítik elő, hanem javítják a határokon átnyúló összekapcsolhatóság fenntarthatóságát is. A közlekedési szolgáltatások hiánya, elégtelensége vagy alacsony színvonala továbbra is valós probléma számos, a határrégióban élő polgár számára. Ez a probléma három szinten jelentkezik: 1) infrastrukturális-összeköttetések, 2) szolgáltatásnyújtás és 3) a szolgáltatások minősége. Az Unió belső határainál különféle nehézségek miatt (például eltérő prioritások, eltérő jogi/eljárási/szervezési megközelítések, költségvetési korlátok) számos esetben hiányzik vagy működésképtelen a kisebb léptékű vasúti infrastruktúra.

Bevált gyakorlat: Az Interreg finanszíroz több határon átnyúló mobilitási projektet, amelyek többsége megtalálható a KEEP²⁸ adatbázisban. Például a Németország, Hollandia és Belgium közötti hármashatár menti területen a tömegközlekedési szolgáltatók közös platformot (<http://mobility-euregio.com>) fejlesztettek ki, közös menetrendekkel, közös díjszabással és korszerűsített jegyértékesítési rendszerrel. A német-svájci határon Grenzach-Wyhlen (DE) and Basel (CH) között új autóbusz-vonalat alakítottak ki, amely (a 14 000 fős lakosságból) 1 900 határt átlépő helyi munkavállalót szolgál ki.

A műszaki és jogi előírások nagyobb fokú uniós szintű harmonizációja és koordinációja, valamint a kölcsönös átjárhatóság elérése a közlekedési ágazatban kiemelt prioritást élvez. Az TEN-T hálózaton belül sikeresen megvalósult a koordináció és a harmonizáció, ami példaként szolgálhat a közlekedésen kívüli egyéb szakpolitikai területek számára. Például, ha a multimodális utazási információs szolgáltatások szabályozására kerül sor, az előkészületben lévő uniós jogszabályok megfelelő keretfeltételeket biztosítanak a közlekedési információk értékláncán belüli összes releváns szereplő számára az együttműködéshez²⁹.

Fellépés: 2018-ban rendelkezésre áll majd a belső határok mentén **hiányzó vasúti összeköttetésekről** szóló bizottsági tanulmány. A tanulmányt a határügyi kapcsolattartó ponton keresztül ismertetik az érdekelt felekkel.

Fellépés: A határokon átnyúló tömegközlekedési szolgáltatások szervezése és megvalósítása nemzeti, regionális és helyi szintű hatáskör. A tagállamokat, a régiókat és a településeket ezért arra ösztönzik, hogy **fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy az emberek jobb minőségű, integráltabb tömegközlekedési szolgáltatásokat vehessenek igénybe.** A

²⁸ www.keep.eu.

²⁹ A 2010/40/EU irányelvet kiegészítő, felhatalmazáson alapuló rendelettel kell végrehajtani.

határügyi kapcsolattartó pont lehetővé teszi a bevált gyakorlatok megosztását, és lehetőség szerint szakértői tanácsadást biztosít.

3.8. Az egészségügyi létesítmények fokozottabb összehangolásának elősegítése

Az Unió prioritásként kezeli a tagállamok közötti, az egészségügyi szolgáltatások komplementaritására irányuló együttműködés ösztönzését³⁰. A határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó visszatérítési szabályok eltérő struktúrák és elvek mentén működnek, ennek például az a következménye, hogy az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére vonatkozó előzetes engedély vagy a fizetés/visszatérítés tekintetében is eltérő és bonyolult eljárások vannak érvényben, a határon túl rendelő szakorvossal való konzultáció esetén jelentős adminisztratív terhek hárulnak a betegekre, hiányzik az alkalmazott technológiák és a betegekre vonatkozó adatok megosztási módja közötti kompatibilitás vagy nem áll rendelkezésre egységes, hozzáférhető, ezen belül is a beteg által ismert nyelven szolgáltatott információ. A határ mindkét oldaláról való korlátozott hozzáférés ezért akadályozza az egészségügyi létesítmény teljes körű kihasználását. A sürgősségi és mentési szolgáltatásokat is néha akadályozzák a határokon átnyúló beavatkozások során.

Bevált gyakorlat: A francia-belga határon létrehozott hét, határokon átnyúló egészségügyi ellátási övezet³¹ létrehozó intézményesített megállapodást több mint 20 000 olyan beteg használta, akik a szomszédos országban, lakóhelyükhöz közelebb álló egészségügyi ellátásban részesültek.

Fellépés: A Bizottság a **határokon átnyúló egészségügyi együttműködésnek az Unió egész területére kiterjedő, átfogó feltérképezése** során meg fogja határozni a bevált gyakorlatokat, és elemezni fogja a jövőbeli kihívásokat. Az eredmények 2018-ban fognak rendelkezésre állni, és a határügyi kapcsolattartó ponton keresztül osztják majd meg ezeket az érdekelt felekkel. A Bizottság 2018 folyamán egy stratégiai eseményt is szervez a határokon átnyúló egészségügyi együttműködés bevált gyakorlatainak ismertetésére, valamint annak feltárására, hogy miként fejleszthető tovább ez az együttműködés az egész Unióban.

3.9. A határokon átnyúló együttműködés jogi és pénzügyi keretének vizsgálata

Az EU számos jogi és pénzügyi eszközt vezetett be a határokon átnyúló európai együttműködés megkönnyítése érdekében. Például az európai területi együttműködési csoportosulás³² lehetővé teszi, hogy két vagy több tagállam jogalanyai egy közös, jogi személyiséggel rendelkező szervezet keretében működjenek együtt. Ez sok esetben megkönnyíti a határokon átnyúló együttműködést, és lehetővé teszi a regionális és helyi hatóságok számára az együttműködést anélkül, hogy szükség lenne a tagállamok szintjén

³⁰ A Szerződésben említett rendelkezések mellett ki kell emelni a határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló irányelvet (2011/24/EU) és a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló uniós rendeletet (883/2004/EK).

³¹ *Espaces Transfrontaliers, La Communauté de santé transfrontalière* (Határokon átnyúló területek, a határokon átnyúló egészségügyi közösség): <http://www.espaces-transfrontaliers.org/ressources/themes/sante/sante-4/>.

³² Az Európai Parlament és a Tanács a 2013. december 17-i 1302/2013/EU rendelettel (HL L 347., 2013.12.20., 303. o.) módosított 1082/2006/EK rendelete (2006. július 5.) az európai területi együttműködési csoportosulásról (HL L 210., 2006.7.31., 19. o.).

megerősített megállapodásra. A teljes intézményi jellegük azonban nem mindig alkalmas a jogi és adminisztratív akadályok megoldására.

Bevált gyakorlat: Az EGTC Lille-Tournai-Kortrijk Eurometropolis³³ a legnagyobb, határokon átnyúló metropolisz Európában. 14 francia és belga intézményt gyűjt egybe (nemzeti hatóságok, regionális és helyi hatóságok, fejlesztési ügynökségek), amelyek együttműködnek a „határeffektus” eltörlése érdekében, és a térség 2,1 millió lakosának mindennapi életét teszik könnyebbé.

Fellépés: Számos tagállam mérlegeli egy olyan új **eszköz** bevezetésének hasznosságát, amely – önkéntes alapon és az illetékes hatóságok hozzájárulásával – lehetővé tenné, hogy az egyik tagállam szabályait a szomszédos tagállamban a határregión belül egy adott, a helyi és/vagy regionális állami hatóságok által kezdeményezett, meghatározott ideig tartó projektre vagy intézkedésre alkalmazzák. A Bizottság szolgálatai szorosan figyelemmel kísérik ezt a munkát. Tekintettel a 3.1. szakaszban említett kísérleti projektek által nyújtott bizonyítékokra, a Bizottság meg fogja vizsgálni az eszköz továbbfejlesztésének lehetőségét.

Fellépés: A tagállamoknak és az európai intézményeknek már idejében párbeszédet kell kezdeményezniük egymással annak feltérképezése érdekében, hogy a jövőbeli **finanszírozási programok** miként járulhatnak hozzá stratégiailag a legmegfelelőbb módon a határok által okozott akadályok megelőzéséhez és megoldásához, valamint a határokon átnyúló közszolgáltatások kialakításához.

3.10. A határokon átnyúló interakciók bemutatása a döntéshozatalban részt vevők tájékoztatása érdekében

A határok által okozott akadályokkal kapcsolatos adatok és bizonyítékok összegyűjtése az első lépés felszámolásuk felé, azonban csak korlátozott forrásokat fordítanak a határokkal kapcsolatos nehézségekre és összetett problémákra vonatkozó információk összegyűjtésére és elemzésére. Franciaországban³⁴ és Magyarországon³⁵ kiváló példák vannak az információgyűjtésre és -elemzésre.

Hasonlóképpen, a határokon átnyúló forgalomra vonatkozó statisztikai és térinformatikai adatok korlátozott rendelkezésre állása csökkenti a határokon átnyúló, valódi politikai fejlesztés és döntéshozatal körét. Számos regionális erőfeszítésre került sor, amelyet más régiók is alapul vehetnek.

Bevált gyakorlat: A Luxembourg és környéke nagy régió (Grand Région) információs portálja³⁶ öt nemzeti és regionális statisztikai hivataltól gyűjt adatokat annak érdekében, hogy a politikai döntéshozók számára adatokat szolgáltatson a határokon átnyúló forgalomról és a területi tendenciákról egy olyan területen, amelyet magas szintű interakció jellemez (pl. 200 000 határt átlépő munkavállaló).

³³ Eurometropolis: <http://www.eurometropolis.eu/>.

³⁴ Mission Opérationnelle Transfrontalière: www.espaces-transfrontaliers.org.

³⁵ Central European Service for Cross-Border Initiatives (Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálata): www.cesci-net.eu.

³⁶ Grand Région: <http://www.grande-region.lu/portal/>.

A határokon átnyúló forgalmat és jelenségeket leíró statisztikai és térinformatikai adatok nem mindig állnak kellően rendelkezésre vagy nem eléggé szabványosítottak ahhoz, hogy lehetővé tegyék a politikai döntéshozók számára a megalapozott döntések meghozatalát. A tagállamoknak az európai statisztikai hivatal koordinációja mellett fel kell térképezniük az olyan innovatív adatgyűjtési módszereket (pl. georeferencia vagy geokódolás), amelyek készen állnak az olyan határokon átnyúló adatok elemzésére, mint a hálózati alapú adatok.

Fellépés: A Bizottság **statisztikai hivatalok által végzett egyéves kísérleti projektet finanszíroz** a munkaerő-felmérés adatai, az adminisztratív és népszámlálási adatok, valamint a mobiltelefon-adatok potenciális felhasználásának tesztelése érdekében. Ezt a tagállamokkal folytatott együttműködést a 2018-ban rendelkezésre álló kísérleti projekt eredményei alapján kell megvalósítani és végrehajtani.

Fellépés: A Bizottság együttműködik az Európai Területfejlesztési és Kohéziós Megfigyelő Hálózat (ESPON) területi együttműködési programjával a **határrégiókhoz kapcsolódó területi kutatás további előmozdítása** érdekében. A Bizottság ezenkívül a hetedik kutatási és technológiafejlesztési keretprogram, a Horizont 2020 által, valamint a Közös Kutatóközponton keresztül finanszírozott sikeres területi kutatási tevékenységekre is támaszkodik. A határ menti közösségek előtt álló kihívásokra adott megalapozott döntéshozatal elősegítése érdekében a határügyi kapcsolattartó pont ezt a munkát fogja felhasználni.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Az EU belső határrégiói jelentősen hozzájárulnak Európa társadalmi-gazdasági jólétéhez. Olyan földrajzi területekről van szó, amelyeken a polgárok, a vállalkozások és a hatóságok mindennapjaik során megtapasztalják az európai integrációs folyamatokat.

A bizonyítékok azt mutatják, hogy a határrégiókban továbbra is fennálló területi, jogi és közigazgatási eltérések negatív hatásainak csökkentése révén komoly eredményeket lehet elérni.

Unió szintű fellépésre van szükség a tagállamokkal, a régiókkal és más érdekelttel együttműködésben ahhoz, hogy jobban ki lehessen használni a határrégiókban rejlő lehetőségeket. A Bizottság kulcsfontosságú szerepet játszik e tekintetben. Jogalkotási vagy finanszírozási mechanizmusokra vonatkozó javaslataiba közvetlen intézkedéseket foglalhat bele a hatáskörébe tartozó területeken. Ugyancsak fontos, hogy támogathatja a tagállamokat és a régiókat a kihívások jobb megértésében és az operatív intézkedések kialakításában, különösen az információk megosztásának elősegítésével és a sikeres gyakorlatok bemutatásával.

Az elmúlt 25 évben az uniós költségvetés jelentősen hozzájárult a határrégiók fejlődéséhez. A jövőbeli finanszírozási programoknak továbbra is a lehető leghatékonyabb módon, az uniós szempontból kiemelkedően nagy hozzáadott értéket képviselő területekre összpontosítva kell folytatniuk ezt a gyakorlatot. Célszerű megfontolni például azt, hogy a határokon átnyúló együttműködési programok a határokkal kapcsolatos nehézségek megoldására

összpontosuljanak. Hasonlóképpen, az ilyen programok központi elemét kell képezniük a különféle szakpolitikai területeken – beleértve a közlekedést is – jelentkező hiányosságoknak és a hiányzó kapcsolódási pontoknak. Végül pedig a szomszédos határrégiókban a közszolgáltatások összevonását és az intézménykiépítési szükségleteket is figyelembe kell venni.

A tagállamok és a régiók egyaránt központi szerepet játszanak ebben a folyamatban, fel kell lépniük azokon a területeken, ahol illetékesek annak érdekében, hogy megoldják a már létező akadályokat és megelőzzék az újabbak kialakulását. Komolyan fontolóra kell venniük a nagyobb fokú koordinációt (pl. az uniós jog átültetése során), kölcsönös elismerést és az egyes szomszédos országokkal való szorosabb együttműködést.

Ahogy már korábban ismertettük, a Bizottság 2017-ben és az elkövetkező években is intézkedéseket fog hozni e téren. A határügyi kapcsolattartó pont hamarosan működőképes lesz annak érdekében, hogy a javasolt intézkedéseket gyorsan végre lehessen hajtani.

A cél annak a bizonyítása, hogy a határrégiók növelhetik az uniós polgárok társadalmi-gazdasági jólétéhez való hozzájárulásukat, és az európai területek és azok lakosainak javát szolgálva egyben az európai integráció kísérleti laboratóriumaként is működhetnek.